

Norsk Betongforening har sammen med Norske Arkitekters Landsforbund tildelt Betongtavlen 2019 til Under og Teglen!

To verdige vinnere og fantastiske byggverk. Betongtavlen er en utmerkelse som gis til bygg eller anlegg i Norge, hvor betong er anvendt på en miljømessig, estetisk og teknisk fremragende måte.

Jurymedlemmer i 2019 er:

- Vidar Knutsen, Element Arkitekter AS (NAL)
- Inger Anne Landsem, Per Knudsen Arkitektkontor AS (NAL)
- John Kjøren, Skanska Norge AS (NB)
- Solveig Sandnes, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (NB)
- Vetle Houg, Byggutengrensener (NB)

Her er juryens begrunnelse for kåring av vinnere 2019:

Juryens begrunnelse for Under:

Under er et byggverk som klarte å skape internasjonal oppmerksomhet og entusiasme allerede før det ble bygget. Byggets betongskall og ikoniske form og fremtoning gir en stor gjenkjennelseeffekt som er gull verdt i markedsføringen av Under som turistdestinasjon.

Turisme er en av landets viktigste næringer, nærhet til sjø og livet i sjøen er forlokkende kvaliteter. Sørlandet har en sterk posisjon som ferieområde for nordmenn, men i mindre grad for utlendinger. Lindesnes Havhotell tør å satse på et kravstort nisjemarked med en eksklusiv undervannsrestaurant. Gourmetmat kombinert med en særpreget arkitektur, men også tydelig fokus på marinbiologi, bidrar til å gjøre konseptet sterkt.

Gjennom flere år har det vært satset på Turistveiprosjekter, med høye arkitektoniske ambisjoner. Under kan på mange måter ses på som en videreføring av dette, selv om det her står private interesser bak.

Byggingen av Under har vært en krevende prosess, og kan betraktes som et marint anleggsprosjekt. Betongskallet ble bygget på en lekter, før konstruksjonen ble slept og senket ned på plass ved hjelp av stor flytekran. Et omfattende beregningsarbeid ble gjort for å sikre byggets og lekerens stabilitet under disse prosessene.

Byggets synlige form er som et rør som går ned i sjøen. Under ligger på siden av et lite nes, og er i liten grad skjermet mot sjøen. Det spiller godt sammen med det omliggende landskapet i størrelse, form og uttrykk. Her skal naturkreftene få vise seg! Det massive betongskallet har en åpning mot land hvor en kort bro gir adkomst. Betong, glass og tre er materialene som møter deg når du entrer bygget.

Vel inne endrer atmosfæren seg fra sjø og vind til lun og lavmælt, og man blir via et trappeløp trukket nedover mot dypet. Første stopp er mesaninen. Herfra er det flott utsyn ned til hovedvinduet lenger ned. På siden av bygget er det et høyt og smalt vindu som starter over vann, bryter vannflaten og fortsetter ned i dypet. Dette gir nærmest et tverrsnitt av Under og man ser værforholdene både over og under vann samtidig.

Som kontrast til byggets røffe omgivelser og robuste ytterhud har det innvendig en lun og varm atmosfære der store deler av de innvendige veggene er kledd med eik og taket er dekket med tekstil. Dette gir god akustikk, og mønsteret, lyssettingen og fargespillet står som en vakker avdempet ramme rundt hovedattraksjonen: Det store vinduet mot sjøen, fem meter under vannflaten. Herfra har man panoramautsikt til livet i vannet, og det er lett å bli sittende å stirre ut.

Gulvet er slipt betong med en fargenyanse som sjøbunnen utenfor. Utførelsen av gulvet er av høy kvalitet. Det hele bidrar til en helhetlig ramme rundt et måltid som er bygget opp på lokal sjømat.

Under er et forbilledlig eksempel på betongens styrke i møte med naturkreftene. Det gir ro og trygghet i møtet med en annen verden.

Du glemmer ikke et besøk på Under, det er en opplevelse hele veien. Bygget er en verdig vinner av Betongtavlen.

Juryens begrunnelse for Teglen:

Når du kommer fra Spikkestad stasjon møter du kirken og kultursenteret som en svevende teglfasade foran et tegltorg, nærmest servert på en rød løper. Bygget og torget har tatt plass der Spikkestadbanen tidligere gikk videre til Drammen. Navnet Teglen spiller på teglverket som tidligere lå på nabotomten og selvsagt på fasadematerialet. Selv om tegl dominerer Teglen utenfra er det åpenbart at du er i et betongbygg når du kommer inn.

Kirkedelen ligger i byggets hovedetasje og løftes frem både med sin sterke form og klare, tydelige romorganisering. Her ruver den over 20 meter høye alterveggen som også blir en del av kirketårnet. Fra tårnet strømmer overlys inn fra 27 lysåpninger i den motstående betongveggen. Naturlig lys strømmer også inn fra lysåpninger i siden av bygget. Det er en levende struktur i betongoverflaten på den store veggen. Dette underbygges ved at det kun er et enkelt kors som altertavle.

Foran alterveggen står alteret og døpefonten, begge støpt i betong med slipte overflater. Også gulvet er slipt betong, mens veggene har detaljer og dekorative elementer i glasert tegl. Teglsten satt på høykant er elegant brukt som tilluftsventiler og har også en akustisk funksjon. Det hele spiller på lag, kraftfullt og tydelig, men gir samtidig en verdig og sakral stemning.

Utsparingene i betongen som gir overlys bidrar også til en akustisk demping, det samme gjør teglelementene. Dermed oppnås en unik klang og tydelig lydgjengivelse i det store rommet, som kan sammenlignes med opplevelsen i klassiske steinkirker.

I hele byggets lengde går to kraftige betongdragere, 3,5 meter høye. På tvers av disse går sekundære betongbjelker og gir videre støtte til inndelingen av bygget. Organiseringen av hovedrommene er lett å lese, de er adskilt med åtte meter høye foldedører. Hvert rom har inntil 200 sitteplasser. Dette gir fleksibilitet til ulik bruk – og gjør at Teglen ikke bare er kirkerom, men også rom for kultur og som seremonirom for andre religioner eller livssyn. Tekniske rom har fått ryddig og skjermet plass i etasjen over.

I byggets underetasje er det kontorer, kafe og møterom. Veggene mot terrenget er eksponert, også her er gulvene i slipt betong. Øvrige vegger er i glass og tre.

Teglen kirke og kultursenter fremstår som et modig byggverk. Det er tydelig inspirert av de ypperste funksjonalistiske kirkebyggverk, samtidig som det viderefører tradisjoner. De mange brukergruppene av bygget har fått plass og omgivelser som setter verdige og praktiske rammer for kultur- og religionsutøvelse.

Betongens konstruktive funksjon fremstår tydelig i bygget, og de massive elementene bringes til sin rett. Håndverket er solid utført både i de konstruktive delene og i den dekorative bruken av betong. Arkitektens bruk av betong i kombinasjon med tegl vitner om en stor innsikt i materialenes muligheter og styrker.

Bygget har høy arkitektonisk kvalitet og er en verdig vinner av Betongtavlen.